

суспільства, балансу різноманітних інтересів усіх соціальних прошарків, груп та інших верств населення.

Принципом державного апарату України є виховання і примус. Примус до осіб застосовує вичерпано всі методи переконання, але особа не підкорилася загальнодержавним інтересам та інтересам громадянського суспільства.

Свої функції державний апарат виконує відкрито, співпрацює з різними громадськими об'єднаннями й рухами, вивчає громадську думку та враховує її в організації і здійсненні покладених на нього завдань [2, с. 49].

Отже, апарат держави – це система всіх державних органів, що наділені державно-владними повноваженнями з метою безпосереднього управління суспільством та виконання завдань і функцій держави.

Список використаних джерел

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є.В. Білозьоров, В.П. Власенко, О.Б. Горова, А.М. Завальний, Н.В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С.Д. Гусарева, О.Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
2. Правознавство: Підручник / За редакцією В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. – К.: «Юрінком Інтер», 2006. – 748 с.
3. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – К.: «Юрінком Інтер», 2006. – 688 с.

**Студент Національної
академії внутрішніх справ
Котлова Наталія Павлівна¹**

ЄВРОМАЙДАН. РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ. «НЕБЕСНА СОТНЯ»

Постановка проблеми. Євромайдан, Єврореволюція, Революція Гідності – усі ці терміни сьогодні стали невід'ємною складовою в історії побудови української державності. Боротьба українських громадян за свої права, яка одержала назву "Євромайдан", а згодом Революція гідності, була наймасштабнішою подією в новітній історії України і логічним продовженням обстоювання прав людини та громадянина. Якщо говорити про актуальність теми з точки зору державотворення в Україні, то можна сказати, що Євромайдан породив новий громадсько-політичний Рух. Українці чітко висловили свою позицію щодо входження в ЄС. Очевидно, що силовий розгін українського Майдану не пройде, на протести вийшло близько 100 тисяч людей «перемога Майдану – це квиток на війну з несправедливістю, корупцією, здиством задля очищення суспільства і держави. Справа не в тому, щоб постійно стояти на площах – треба бути внутрішньо готовим виходити на них в разі потреби. Майдан повинен у кожного з нас трансформуватися в «...дух, що тіло рве до бою, рве за поступ, щастя й волю!...» Київський Євромайдан для мільйонів українців став символом відродження української нації, формування сучасної української культури. На Євромайдані виступають відомі музиканти, артисти, гурти. Самі майданівці кажуть, що виступ популярної групи «Океан Ельзи», який 14 грудня зібрав понад двісті тисяч людей, перетворив Майдан на центр культури міжнародного значення. На Майдані також працюють відкритий університет, галерея, кіноцентр, де виступають відомі митці, культурологи, письменники. Ці люди є творцями сучасної культурної політики, саме такої, якої потребує українська громада, і до якої більшість не має доступу через викривлену культурну політику держави, вважають експерти. Без національної культури неможлива українська державність і українська нація.

Виклад матеріалу. Хроніка подій:

21 листопада 2013 року півтори тисячі людей вийшли на площу в знак протесту

¹ Науковий керівник: Заяць Н.В.

проти того, що Уряд Азарова оприлюднив рішення щодо призупинення процесу підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом. Ця Угода готувалася з 1998 року, її повинні були підписати на Вільнюському саміті 28 листопада. Проте, після таємної зустрічі Путіна та Януковича у Сочі, українська влада відмовилась від підписання.

24 листопада в Києві відбулася велика хода та мітинг на Майдані Незалежності, які зібрали більше ніж 100 тисяч прихильників євроінтеграції. Протести відбулися також у Львові, Луганську та Харкові. Тим часом в столиці України при підтримці Януковича був створений антимайдан, який охороняли загони «Беркуту». Близько 15:00 на вулиці Грушевського під будинком уряду відбулись зіткнення міліції з мітингувальниками.

25–27 листопада в Києві відбулися перші страйки київських студентів. Також мітинги проводились в інших містах України, зокрема у Тернополі та Львові. 28 листопада уже відбувся загальностудентський страйк.

29 листопада на Євромайдані відбувся великий мітинг. Участь у заході взяли лідери трьох опозиційних партій Арсеній Яценюк, Віталій Кличко, Олег Тягнибок, а також экс-глава МВС Юрій Луценко. Вони виступили із закликами відставки М. Азарова та дострокових виборів до парламенту.

Кривавою виявилася ніч на 30 листопада. Тоді начальник ГУМВС України в Києві Валерій Коряк віддав безпосередній наказ про застосування сили у розгоні Євромайдану. О 4 годині ранку, коли на Майдані Незалежності залишалося близько 400 протестувальників, площу оточили озброєні бійці «Беркуту». За допомогою сили, використовуючи вибухові пакети та б'ючи кийками та ногами людей, їм вдалося витіснити мітингувальників із площі. Серед протестувальників було багато поранено. Близько 5 ранку «Беркут» «зачищав» Хрещатик. Новорічна ялинка, яка стояла на Майдані і через яку буцімто і розігнали майдан, у соціальних мережах була прозваною «кривавою» через силовий розгін мирних людей. 35 людей були госпіталізовані, а 37 заарештовано. Застосування сили проти мирних людей викликало хвилю обурення в українській громадськості. Це стало переломним моментом у революційних подіях. Поступово протести перетворилися із проєвропейських на антиурядові і стали значно масштабнішими.

Кампанії солідарності та підтримки українських мітингарів пройшли у понад 20 країнах. Найбільші відбулися у різних містах Канади, США, Німеччини, Польщі, Великобританії, Італії та Франції. Місцеві активісти влаштовували акції протесту в Австрії, Австралії, Бельгії, Грузії, Естонії, Іспанії, Португалії, Литві, Норвегії, Швеції, Чехії та багатьох інших країнах світу.

1 грудня. Після кривавого розгону майдану по всій Україні пройшли численні мітинги. 1 грудня у Києві на акції протесту вийшло близько півмільйона людей. О 12:30 на Майдані Незалежності відбулося Всеукраїнське народне віче За різними даними, того дня у Києві мітингували близько півмільйона осіб. Міліція, яка заблокувала напередодні підступи до Майдану Незалежності, відступила.

Протягом 2–7 грудня у всій Україні тривали великі проєвропейські та антиурядові мітинги. Протестувальники у Києві остаточно захопили Будинок профспілок та КМДА (Київська міська державна адміністрація). Тривали різні акції протесту біля Адміністрації Президента і Генеральної прокуратури. Широкомасштабним виявився мітинг 8 грудня, який увійшов в історію під назвою «Марш мільйонів», оскільки на Майдані Незалежності зібралося близько мільйона громадян України, яким була не байдужа доля їх держави.

9 грудня з настанням темряви внутрішні війська та спецпризначенці розпочали атаки на блокпости та барикади Євромайдану в урядовому кварталі. 11 грудня В ніч на 11 грудня силовики здійснили спробу штурму Євромайдану. Наступ було розпочато о 1 годині ночі з боку вулиць Інститутської та Європейської площі, після 3-ї ночі

здійснювалися також спроби штурму КМДА. Але завдяки численним закликам тисячі киян вийшли на допомогу протестувальникам, завдяки чому до 9 ранку ситуація стабілізувалася, а силовики покинули Хрещатик.

(15 грудня) В «День гідності» - народне віче, головне завдання якого не дати можливості Віктору Януковичу підписати угоду про вступ України в Митний союз» протестувальники висунули вимогу Президенту України Віктору Януковичу звільнити усіх політв'язнів, включаючи экс-прем'єр-міністра Юлію Тимошенко. Крім того, Євромайдан прийняв резолюцію, яка забороняє Президентові підписувати угоду про вступ України в Митний союз під час візиту в Москву.

22 грудня, на Майдані Незалежності в Києві відбулося четверте за рахунком народне віче. За різними даними, на Євромайдані було до 100 тисяч людей. На ньому було ухвалено резолюцію про створення загальнонаціональної організації Всеукраїнське об'єднання «Майдан» з метою поглиблення, розширення та подальшої координації діяльності Євромайдану.

Новий рік у Києві на Майдані Незалежності зустрічали сотні тисяч українців.

У четвер 16 січня 2014 р. у Верховній Раді України з порушеннями було прийнято 10 законів, направлених на звуження конституційних прав і свобод громадян. Закони приймалися підняттям рук, без використання системи «Рада» та без обговорення, а їхні тексти стали доступні тільки після того, як депутати за них проголосували. Закони 16 січня були диктаторськими і фактично повністю обмежували громадянські права українського народу. Що у свою чергу означало зневажання демократичних основ, закладених в Конституції України.

19 січня 2014 р. у Києві на народному вічі зібралось кілька десятків тисяч мітингувальників, що висловили своє обурення ухваленням «законів про диктатуру». Поступово мирна акція переросла в жорстке протистояння з міліцією та внутрішніми військами. За ініціативою лідерів Автомайдану, зокрема Сергія Коби, була організована хода з вимогою до депутатів переголосувати за закон Колесніченка-Олійника. Хода зустрілася із загонами внутрішніх військ і «Беркуту» на вул. Грушевського, і протистояння переросло у довготривалу сутичку із застосуванням різних видів холодної зброї. Загалом до вечора було поранено близько 100 мітингувальників. Сутички тривали наступного дня. В ніч з 20 на 21 січня продовжувались зіткнення, в результаті яких мітингувальники були дещо відтіснені від барикад, але на ранок їм вдалось повернути втрачене. Силowe протистояння було призупинене 4-ма священиками, які стали між протестувальниками та спецпідрозділами. Кривавим для України виявився і День Соборності 22 січня. Близько 8 ранку 22 січня «Беркут» пішов у наступ на вулиці Грушевського, почав розбирати барикаду й затримувати людей. 20 слайд Внаслідок атаки спецпризначенців близько 200 протестувальників було поранено. 22 січня, було підтверджено загибель учасника сутичок на вулиці Грушевського. Цією особою виявився палкий патріот України і охоронець Євромайдану – Сергій Нігоян, 20-річний вірменин з Дніпропетровської області, що отримав чотири вогнепальних поранення: одне з яких було в шию, а інше – в голову. Того ж дня було застрелено ще одну людину, білоруського активіста Михайла Жизневського.

Ситуація в країні значно загострилася і набрала радикального характеру. З 22 січня до 27 січня було захоплено 10 адміністрацій.

Як ніколи, український народ був на хвилі всезагального патріотичного піднесення. Повсюдно звучали такі гасла, як «Слава Україні – Героям слава», «Слава нації – Смерть ворогам», «Україна понад усе» та дзвінко звучав Гімн України. Елементи національної атрибутики були практично всюди.

Враховуючи загострення ситуації, 28 січня Верховна Рада України скасувала «диктаторські закони 16 січня». Також у цей день пішов у відставку Прем'єр-міністр М. Азаров та його уряд. Це була значна перемога Євромайдану у відстоюванні своїх прав, але протестувальники не збиралися розходитись, вони вирішили стояти до кінця. 29

січня Верховна Рада ухвалила законопроект, поданий нардепом від фракції Партії регіонів Юрієм Мірошніченком щодо амністії учасників акцій протесту. Ні опозиція, ні мітингувальники не збиралися виконувати законопроект про амністію, зокрема, про це повідомив комендант Майдану Андрій Парубій. А вже наступного дня лідери опозиційних фракцій Арсеній Яценюк, Віталій Кличко і Олег Тягнибок опублікували спільну заяву, в якій звинуватили В. Януковича та Партію регіонів у порушенні конституційних норм щодо прийняття відповідного законопроекту.

Надалі ситуація в країні стабілізувалася. Основним питанням була конституційна реформа. Активісти Майдану і опозиція вимагали повернення до основ Конституції 2004 р. та обмеження повноважень Президента. 9 лютого відбулося ювілейне 10 народне віче. На ньому лідер фракції «Батьківщина» Арсеній Яценюк наголосив: «В Україні повинен сформуватись уряд Майдану, який буде урядом проти Януковича, за нову європейську Україну, де кожен українець відчує – ми таки перемогли і йдемо вперед в цих надскладних умовах». 15 лютого учасники акцій протесту на Майдані Незалежності розпочали процедуру звільнення Київської міської державної адміністрації. 16 лютого Генпрокурор Віктор Пшонка зробив заяву щодо звільнення активістів «Із завтрашнього дня (17 лютого) будуть проводитися усі процедурні дії щодо закриття кримінальних проваджень. 268 підозрюваних буде звільнено від відповідальності і 108 кримінальних проваджень буде закрито». Після цього протестувальники прийняли рішення про остаточне звільнення КМДА.

Вранці 18 лютого демонстранти пішли до Верховної Ради, де депутати мали розглянути зміни до Конституції України. Однак канцелярія парламенту відмовлялася реєструвати цей документ, що викликало обурення серед мітингувальників і призвело до сутичок з силовиками. Протягом 18 лютого в ході зіткнень протестуючі були відтіснені до Майдану, понад 20 людей було вбито з вогнепальної зброї. 19 лютого демонстранти утримували позиції на Майдані, тоді як силовики почали підготовку до «антитерористичної операції». Проти демонстрантів з боку вулиці Інститутської були застосовані 3 водомети, було підтягнуто БТРи. Близько 22 години загорівся Будинок профспілок, де в той час розташовувався штаб Євромайданівців та перебували поранені. За офіційними даними на пожежі загинули дві людини, 41 врятовано. Пожежу змогли загасити тільки 20 лютого вранці. Тим часом переговори лідерів опозиції з тодішнім президентом Януковичем знову не дали результатів. 20 лютого протестувальники перейшли в контрнаступ, і, незважаючи на значні втрати, змогли зайняти Український Дім, Жовтневий палац і відтіснити силовиків до урядового кварталу. 28 лютого Разом з тим, на дахах будівель навколо Майдану розташувалися снайпери, які відкрили прицільний вогонь по майданівцях. Проти активістів діяли не тільки силовики, а й спеціально набрані бандити - «тітушки». Загалом з 18 по 21 лютого на Майдані загинули понад 100 осіб. Всіх їх згодом назвуть «Небесною Сотнею».

21 лютого Парламент абсолютною більшістю голосів (386) схвалив у цілому Закон «Про відновлення дії окремих положень Конституції України 2004 року». Разом з тим, Рада імплементувала до національного законодавства положення статті 19 Конвенції ООН проти корупції, згідно з якими була декриміналізована стаття, за якою було засуджено Юлію Тимошенко. Наступного дня вона була звільнена.

У ніч з 21 на 22 лютого Віктор Янукович з найближчим оточенням покинув країну. Спочатку він залишає Київ й виїжджає до Харкова, де за підтримки Росії намагався влаштувати з'їзд для відділення східних регіонів від України. Однак цей план зазнав поразки. Янукович та більшість членів його уряду втекли до Росії. Народні депутати 328-ма голосами ухвалили постанову «Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України». Вибори призначили на 25 травня 2014 року. Виконання обов'язків президента України покладено на спікера парламенту Олександра Турчинова. 27 лютого Арсенія Яценюка призначено прем'єр-міністром України. Отже,

основна мета Євромайдану була досягнута. Але досягнута високою ціною – ціною людських життів.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ! Саме цими словами Україна проводжала в останню путь своїх синів та дочок. Тих, хто загинув за свою країну, за свій народ. Знову від нас пішли найкращі. Ті, для кого "справедливість", "гідність", "свобода", "Україна" були не просто словами, а сенсом їх життя

НЕБЕСНА СОТНЯ - так назвали Героїв Революції Гідності в Україні зими 2013-2014 років, котрі віддали свої життя заради кращого майбутнього для рідної країни. Вони теж хотіли жити. Кожен мав свої мрії, будував плани на майбутнє, малював в уяві свій маленький світ. Не судилося.

Реакциях світової спільноти: 10 січня 2013 року: «Вони (правлячий клан Януковича — «EU Observer») є доведеними брехунами і бандитами», — пише видання, цитуючи слова «дипломатичного джерела однієї великих країн ЄС». — «Ми не повинні більше проводити ніяких переговорів з ними, тому що це було б зрадою стосовно Євромайдану, і єдине, до чого вони приведуть, — допоможуть Януковичу з бартером на дешевші ціни на газ з Росією».

Висновки: До досягнень «революції Гідності» відносить:

1. Відбулося потужне національне зрушення. Український народ вкотре продемонстрував свою нескореність і волю.

2. Європейський Союз, при всій специфіці його зовнішньої політики, фізично не може залишити Україну поза увагою. Навіть незважаючи на те, що підписання Євроугоди не відбулося, керівництво європейських держав прагне підписання асоціації, і це відбудеться у відносно короткій перспективі.

3. Майдан став платформою, на якій за короткий час сформувалася нова когорта молодих лідерів, що невдовзі будуть задавати тон українській політиці.

4. Революція скинула маски з української влади. Янукович нарешті «відкрився», припинивши свою неоднозначну діяльність, намагаючись працювати на два полюси.

5. Відродилась історична українська форма державотворення – козацьке народовладдя. Відбувається фактично становлення нового козацтва з усіма українськими атрибутами та колоритом. Очевидно, місія козацтва як у минулому, так і на сьогодні – не прислугувати тиранам, а руйнувати імперії та тюрми.

Таким чином, події 21 листопада 2013 р. – 22 лютого 2014 р. стали етапом прояву українцями неабиякої сили, мужності, гідності, віри та міцності духу. Вони показали усьому світу, що вищою метою для українського народу є збереження людських цінностей та основ демократії. А будь-яке зазіхання на них зі сторони ворогів зазнає невдачі і буде покаране. Проте за відстоювання цих ідей довелося заплатити дорогою ціною – кров'ю «Небесної Сотні» – патріотів, які поклали своє життя на вівтар для захисту рідної Батьківщини. В цих трагічних подіях смерть кожної людини - це не просто втрата однієї сім'ї, а біль усього народу. Революція Гідності показала, що в країні настав час для реформ та кардинальних змін. Але боротьба за свою державу ще не завершилась. Наступним випробовуванням для України стала анексія Криму Російською Федерацією та війна на Сході, яка на жаль триває і до сьогодні.

Список використаних джерел

1. Список книг про Євромайдан
2. Євромайдан. Лірична хроніка
3. Небесна сотня воїнів Майдану-Домашенко Т.
4. Революція гідності-Завойська Л.
5. Українська Революція гідності, агресія РФ і міжнародне право-Упорядник Олександр Задорожній
6. Майдан. Нерозказана історія: Головне розслідування подій Революції Гідності -Кошкіна С.

Асистент кафедри конституційного
права юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса кандидат юридичних наук,
Шевченка

Кравцова Зоріна Сергіївна

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Територіальність держави являє собою наявність чітко окресленої кордонами суверенної території країни, у межах якої функціонує державна і самоврядна влада. Ключовим питанням спроможності державної влади є її суверенна територіальність, яка є на наше переконання визначальною ознакою держави. Територіальність базується перш за все на принципі територіальної недоторканості і непорушності кордонів держави.

Проблеми нинішнього територіального устрою склалися не сьогодні, вони є результатом неналежної діяльності сучасної політичної еліти, яка не спромоглася виробити і провести першочергове завдання влади: привести територіальний устрій та систему органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у відповідність із глобальними змінами, що сталися в Україні з 1990 року.

Для прикладу, області створені за часів окупації радянської влади, так Вінницька, Дніпропетровська, Київська, Одеська, Харківська області були утворені 27 лютого 1932 р, Чернігівська – 15 жовтня 1932 р, Донецька – 2 липня 1932 р, Житомирська, Миколаївська, Полтавська, Хмельницька – 22 вересня 1937 р., Луганська – 3 червня 1938 р., Запорізька, Кіровоградська – 10 січня 1939 р., Волинська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська – 4 грудня 1939 р., Сумська – 28 лютого 1939 р., Чернівецька – 7 серпня 1940 р. [1, с. 146-147]. Як бачимо, часи формування діючого адміністративного устрою України припадають на трагічні часи для українського народу. Зрозуміло, що об'єктивних і науково-обґрунтованих критеріїв побудови устрою ніхто не виробляв і не брав до уваги.

У юридичній енциклопедії територіальний устрій – передбачена законами територіальна організація держави з метою забезпечення найбільш оптимального вирішення завдань та здійснення функцій суспільства і держави. Здійснюється, як правило, шляхом поділу території держави на частини – територіальні одиниці, які є просторовою основою для утворення та діяльності відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Розрізняють два основних види територіального устрою: 1) політико-територіальний устрій, який є розмежуванням територій між державними утвореннями всередині держави, що характерно здебільшого для федеративних держав; 2) адміністративно-територіальний устрій, який є внутрішнім поділом території держави на частини [2, с.42].

Важлива і та обставина, як зауважив В. Грицак, що адміністративно-територіальний устрій сучасної держави формується не на основі чистої дискреції, а на відповідній правовій основі: територіальні утворення, котрі є елементами системи адміністративно-територіального устрою, можуть виникнути, змінити свій статус чи бути ліквідованими лише на основі спеціальних правових актів [3, с. 31].

Більш слушною видається концепція В. Копейчикова щодо територіального устрою України. За його визначенням під територіальним устроєм держави розуміють її територіальну організацію, тобто систему відносин між державою у цілому (її центральною владою) і територіальними складовими (населенням і чинними органами публічної влади) [4, с. 312].